

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-68>

УДК 316.77

ДІЛОВІ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

BUSINESS COMMUNICATIONS IN THE SYSTEM OF SCIENTIFIC RESEARCH

Гаврилюк Ольга Олександрівнакандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6693-5958>**Талах Тетяна Анатоліївна**кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1947-8114>**Talakh Tetiana, Havryliuk Olha**

Lutsk National Technical University

У статті розглянуто актуальні проблеми забезпечення ефективності ділових комунікацій у сфері проведення наукових досліджень в сучасних умовах. Визначено, що продуктивна взаємодія між науковцями, викладачами, студентами та іншими учасниками наукової спільноти вимагає ефективного обміну інформацією, ідеями та результатами досліджень. Доведено важливість ділових комунікацій у системі наукових досліджень та їх суттєвий вплив на науковий процес в умовах зростання технічних можливостей налагодження комунікацій. Проаналізовано ключові аспекти системи ділових комунікацій в контексті наукових досліджень, включаючи такі аспекти, як інтерактивність, колаборація, поширення результатів та розвиток співробітництва. Визначено, що успішне наукове дослідження повинно передбачати налагодження активної взаємодії між усіма дослідниками. Доведено, що в процесі наукових досліджень їх учасники повинні бути здатні працювати разом, об'єднуючи свої знання та експертні можливості для досягнення спільних цілей, оскільки ефективні ділові комунікації стимулюють формування наукових команд, котрі максимізують свій потенціал.

Ключові слова: ділові комунікації, наукові дослідження, взаємодія, колаборація, результати досліджень.

The article discusses the current problems of ensuring the effectiveness of business communications in the field of conducting scientific research in modern conditions. It was determined that productive interaction between scientists, teachers, students and other members of the scientific community requires an effective exchange of information, ideas and research results. The importance of business communications in the system of scientific research and their significant impact on the scientific process in the conditions of the growth of technical capabilities of establishing communications are proven. The key aspects of the business communication system in the context of scientific research are analyzed, including such aspects as interactivity, collaboration, dissemination of results and development of cooperation. It was determined that successful scientific research should involve the establishment of active interaction between all researchers. At the same time, communication channels must be open and accessible to ensure the facilitation of the exchange of ideas and knowledge between different participants. It has been proven that in the process of scientific research, their participants must be able to work together, combining their knowledge and expertise to achieve common goals, as effective business communications stimulate the formation of scientific teams that maximize their potential. It is determined that in order to achieve recognition and influence in the scientific field, it is necessary to be able to effectively present the results of research, therefore, appropriate communication skills help researchers present their discoveries to a wide audience, including specialists and the public. The need for the effective formation of business communications to promote the development of scientific communities and a network of connections between research participants is formulated, since it is thanks to the active exchange of ideas that scientists can discover new scientific directions and contribute to the emergence of innovative projects. It has been proven that business communication is a necessary tool for achieving success in modern scientific research, since the ability to communicate clearly and effectively with other participants is a key factor that determines the scientific influence and recognition of members of the scientific community. It is recommended to optimize business communications to ensure effective accumulation of scientific achievements and general promotion of the development of scientific research.

Keywords: business communications, scientific research, interaction, collaboration, research results.

Постановка проблеми. Специфіка сучасного наукового середовища полягає у тому, що дослідники досить часто зустрічаються з рядом викликів в процесі здійснення наукових досліджень. При цьому одним з найбільш важливих аспектів, які впливають на їх успішність та ефективність, виступають ділові комунікації. Незважаючи на ключове значення даного питання, проблематика ділових комунікацій у системі наукових досліджень на даний час залишається актуальною і потребує детальних досліджень. Незважаючи на інтенсивне поширення сучасних технологій та комунікаційних засобів, ділові комунікації між дослідниками, викладачами, студентами та іншими учасниками наукової спільноти дуже часто зустрічаються з рядом проблем, які негативно впливають на динамік наукового процесу та його результативність. Однією з основних проблем виступає недостатній обсяг та якість комунікації між дослідниками, що може призвести до неповного розуміння інформації, недостатньої згоди з точками зору та конфліктів. Крім того, важливим аспектом проблеми є також недостатня відкритість та доступність комунікаційних каналів, що часто обмежує можливості для ефективної взаємодії між дослідниками з різних галузей науки. Звужений доступ до інформації може призвести до втрати цінних можливостей для співпраці, обміну ідеями та пошуку нових наукових напрямків.

Крім того, проблема ділових комунікацій також тісно пов'язана з необхідністю вдосконалення навичок комунікації серед науковців. Вміння чітко та зрозуміло висловлювати свої думки, представляти наукові результати та взаємодіяти з колегами є ключовими аспектами успішної кар'єри дослідника. Недостатня підготовка у цьому напрямку може обмежити можливості для співпраці та обміну досвідом між науковцями. Крім того, необхідно звернути увагу на вплив ділових комунікацій на процес поширення результатів досліджень. Адже навіть при наявності значних наукових досягнень, недостатня чіткість та ефективність комунікації може призвести до обмеженої впізнаваності та впливу дослідження в академічних та практичних колах.

Отже, вирішення проблеми ділових комунікацій в системі наукових досліджень є важливим завданням, спрямованим на підвищення ефективності наукового процесу, стимулювання співпраці між дослідниками, покращення поширення наукових знань та забезпечення більш успішного впровадження наукових досягнень у практику. Тому актуальність дослідження прин-

ципів розробки стратегій та інструментів для покращення ділових комунікацій, підвищення рівня навичок комунікації серед дослідників та створення більш відкритих та доступних комунікаційних каналів у науковому середовищі набуває особливого значення в даний час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні ділові комунікації у системі наукових досліджень виступають одним з ключових факторів успіху та розвитку наукової спільноти. Здатність взаємодіяти, ефективно обмінюватися інформацією та ідеями, а також презентувати результати досліджень впливає на якість наукових досліджень та створює можливості для співпраці та розвитку нових наукових напрямків. Проблема ділових комунікацій у наукових дослідженнях зазвичай розглядається за кількома основними тематичними групами. Зокрема, О.Г. Галашова розглядає проблематику комунікаційних викликів у наукових колективах – стверджується, що існує значна кількість досліджень, які вивчають комунікаційні виклики, з якими стикаються наукові колективи під час співпраці та взаємодії. При цьому акцентується увага на проблемах недостатньої відкритості та чіткості комунікаційних каналів, що може призводити до неповного розуміння завдань та обмеження можливостей для спільної роботи [1].

У свою чергу М.І. Дзямулич розглядає вплив ділових комунікацій на наукову продуктивність шляхом вивчення зв'язку між якістю ділових комунікацій і науковою продуктивністю дослідників. При цьому аналізується, як саме чіткість і ефективність комунікацій можуть сприяти збільшенню обсягу наукових публікацій, успішності просування наукових кар'єр, а також стимулюванню розвитку інноваційних досліджень. Зазначається, що важливим аспектом в даному аспекті є оцінка ролі колаборації та співпраці в досягненні високої наукової продуктивності [2].

Необхідно відзначити також напрацювання Т.О. Шматковської, яка орієнтується на дослідження використання технологій у ділових комунікаціях і наукових дослідженнях. Автор аналізує переваги та недоліки використання відеоконференцій, електронних спільнот, онлайн-платформ для співпраці та інших інструментів для підвищення ефективності комунікацій між дослідниками. Визначено важливість забезпечення конфіденційності та захисту інформації під час використання інтернет-комунікацій [6; 7].

Крім того, важливе значення мають роботи Ю.О. Чалюк, яка досліджує розвиток навичок комунікації серед науковців, котре показує

зростання необхідності покращення навичок публічних виступів, наукового письма та взаємодії з аудиторією. На основі аналізу методів і тренінги, спрямованих на підвищення ефективності комунікаційних навичок серед науковців визначається вплив цього розвитку на результативність їх наукових досліджень [4; 5].

Загалом можна стверджувати про зростання інтересу до проблем ділових комунікацій у системі наукових досліджень. Однак динамічні зміни, що відбуваються у даній сфері потребують розробки стратегій та практик для покращення ділових комунікацій з метою інтенсифікації наукових досліджень та підвищення їх впливу на наукове середовище та суспільство в цілому.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження впливу ділових комунікацій на успішне здійснення наукових досліджень та перспективи впровадження сучасних технологій у комунікації в науковій сфері, а також визначення на цій основі рекомендації щодо покращення навичок комунікації серед науковців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ділові комунікації в системі сучасних наукових досліджень – це процес обміну інформацією, ідеями, дослідницькими результатами та знаннями між учасниками наукової спільноти з метою сприяння успішному проведенню та впровадженню наукових досліджень. Ця взаємодія відіграє ключову роль у розвитку наукового знання, сприяє появі нових інновацій та спільних проектів. Необхідно зазначити, що ділові комунікації забезпечують колаборацію між дослідниками з різних дисциплін, що стимулює появу нових наукових підходів. При цьому ефективна комунікація відіграє важливу роль у поширенні результатів досліджень, їх визнанні та формуванні впливу на наукове середовище та суспільство в цілому. Однак, оскільки наукові дослідження досить часто реалізуються в командних проектах, вміння чітко та ефективно спілкуватися виступає невід'ємною частиною успішної роботи науковців. Сучасні ділові комунікації охоплюють такі аспекти, як публічні виступи, презентації результатів, доповіді на конференціях, наукові статті та дописи, а також забезпечують плідний діалог і обмін ідеями через зустрічі, дискусії та співпрацю в онлайн-середовищі. Таким чином, можна стверджувати, що в сучасному світі в процесі зростання обсягів наукових досліджень та міжнародної співпраці, ділові комунікації стають все більш важливим інструментом для досягнення наукового прогресу та розвитку наукової спільноти.

Водночас, необхідно враховувати, що в сучасних умовах ділові комунікації являють собою складну систему з різноманітними складовими, число яких може відрізнятися в залежності від завдань та складності такої системи. Загалом складові ділових комунікацій в системі наукових досліджень включають різноманітні елементи і процеси, які сприяють ефективному обміну інформацією, ідеями та дослідницькими результатами між учасниками наукової спільноти. Виходячи з сучасних принципів побудови ділових комунікацій в системі наукових досліджень, можна виділити наступні їх основні складові:

1. Наукова взаємодія та обмін ідеями – оскільки основним аспектом ділових комунікацій виступає активна взаємодія між дослідниками, викладачами, студентами та іншими учасниками наукової спільноти, то це передбачає необхідність ефективного обміну ідеями, знаннями та результатами досліджень з метою максимального сприяння науковому прогресу та формуванню нових наукових підходів.

2. Колаборація та співпраця – ділові комунікації у сфері наукових досліджень стимулюють колаборацію між вченими з різних галузей науки. Саме ефективна співпраця дозволяє поєднати знання та практичну експертизу з різних галузей для досягнення спільних наукових цілей та розв'язання складних проблем [3].

3. Поширення результатів досліджень – передбачається, що навички чіткого та ефективного висловлювання допомагають науковцям представити одержані результати та здобутки широкій аудиторії, включаючи інших наукових співробітників, фахівців, зацікавлених осіб зі сфери бізнесу та громадськість.

4. Використання сучасних технологій – відеоконференції, онлайн-платформи для співпраці, електронні дискусійні спільноти та інші інноваційні технологічні інструменти дають змогу здійснювати комунікацію та співпрацю між учасниками досліджень навіть на великій відстані.

5. Розвиток комунікаційних навичок – визначальний елемент комунікацій, який передбачає необхідність посилення та вдосконалення комунікаційних навичок серед учасників наукової спільноти. Це обумовлюється тим, що вміння чітко та ефективно висловлювати свої думки, презентувати результати досліджень та належним чином взаємодіяти з цільовою аудиторією є важливим елементом практичної реалізації проведених наукових досліджень та дослідницької співпраці.

Загалом ділові комунікації є невід'ємною частиною наукової діяльності, а їх ефективність впливає на успішність проведення нау-

кових досліджень, створення нових знань та розвиток наукової діяльності (рис. 1).

Таким чином, приходимо до висновку, що налагодження активної ділової взаємодії між учасниками в процесі наукових досліджень вимагає від них систематичного та цілеспрямованого підходу. При цьому налагодження такої взаємодії може бути реалізовано за допомогою доволі типових комунікаційних заходів дослідницького спрямування, а саме:

- організація зустрічей, наукових семінарів та інших наукових заходів, що надають учасникам можливість обмінюватися ідеями, дослідницькими результатами та забезпечують їх взаємне навчання в межах тематики заходу. Такі заходи також стимулюють активну діалогову взаємодію та сприяють розвитку колаборації між дослідниками з різних галузей наукової сфери;

- використання спільних наукових платформ – сучасні технології дозволяють створювати спільні онлайн-платформи та електронні спільноти, де учасники можуть обмінюватися інформацією, спілкуватися та співпрацювати. Такі інструменти суттєво полегшують взаємодію та зменшують географічні обмеження для співробітництва науковців в межах програми досліджень [8];

- спільні дослідницькі проекти – залучення учасників до планування та реалізації спільних дослідницьких проектів створює умови для функціональної взаємодії та співпраці в реальних наукових завданнях. Саме тому спільна робота над проектами дозволяє науковцям об'єднувати зусилля, обмінюватися знаннями та досвідом, а також стимулює розвиток нових ідей в рамках реалізації спільних проектів;

- комунікаційні навички – розвиток комунікаційних навичок серед учасників є ключовим аспектом налагодження ділової взаємодії, оскільки вміння чітко та ефективно висловлювати свої думки, слухати та реагувати на думки інших, а також здатність до конструктивної критики сприяють покращенню якості ділових комунікацій і побудові плідного співробітництва в межах наукових досліджень;

- відкритість та доступність інформації – передбачається, що забезпечення відкритості та доступності інформації про наукові дослідження стимулює діалогову взаємодію. Тобто регулярна публікація результатів досліджень у наукових журналах, розміщення інформації у відкритих онлайн-джерелах та спільний доступ до даних наукових досліджень сприяють зростанню інтересу до них, а також – стимулюють обмін ідеями та формування ділової співпраці між науковцями.

Загалом можна стверджувати, що налагодження активної ділової взаємодії між учасниками в процесі наукових досліджень вимагає від них активізації спільних зусиль та використання різноманітних інструментів, котрі забезпечують ефективну співпрацю, обмін ідеями та сприяють підвищенню ефективності наукової діяльності.

Висновки. Таким чином, приходимо до висновку, що ділові комунікації у науковій діяльності в даний час набувають ключову роль для ефективного розвитку наукової спільноти. Здатність ефективно обмінюватися інформацією, ідеями та дослідницькими результатами є критично важливою для успішного здійснення наукових досліджень та практичного впровадження їх результатів в бізнес-процеси. При

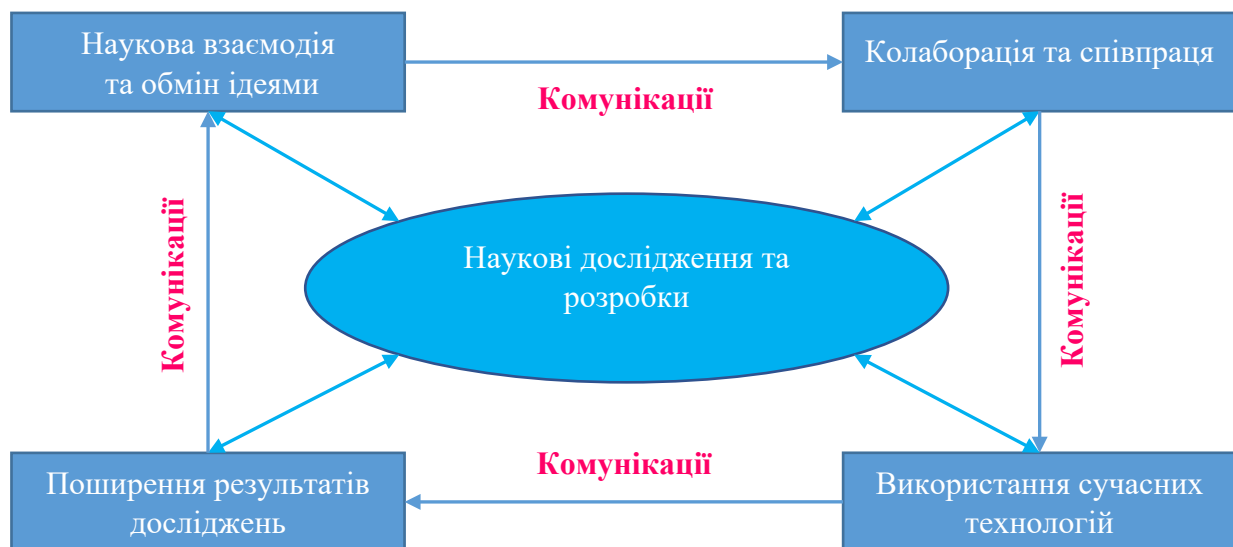

Рис. 1. Роль та місце ділових комунікацій в системі наукових досліджень

Джерело: побудовано автором

цьому належним чином налагоджена ділова взаємодія сприяє ефективній взаємодії між дослідниками, що суттєво розширює потенційні можливості досліджень та сприяє формуванню нових наукових напрямків. При цьому важливість комунікаційних навичок та використання сучасних технологій для спілкування і співпраці не можна недооцінювати, оскільки саме вони допомагають подолати географічні та часові обмеження, сприяють швидкому обміну інформацією та забезпечують дієве

зростання наукової продуктивності. Відповідно, забезпечення відкритості та доступності інформації про наукові дослідження також є важливим аспектом для підвищення інтересу до наукової діяльності, що сприяє ефективній взаємодії між науковцями. Отже, впровадження ефективних практик ділових комунікацій покращує якість наукових досліджень, сприяє збільшенню впливу наукових знань на суспільство та підвищує загальний рівень наукової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галашова О.Г. Формування навичок міжкультурної ділової комунікації в сфері менеджменту. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія Філологічна*. 2013. № 33. С. 262–267.
2. Дзямулич М.І., Шматковська Т.О. Управління розвитком персоналу підприємства в умовах економічної глобалізації. *Економічний форум*. 2020. № 3. С. 138–142.
3. Дзямулич М.І., Чиж Н.М. Особливості функціонування системи недержавних страхових пенсійних фондів в Україні. *Економічний форум*. 2020. № 1. С. 135–140.
4. Чалюк Ю.О. Суспільство 5.0 у японській концепції кейданрен. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2023. Вип. 1(99). С. 65–74.
5. Чалюк Ю.О. Цифрова конкурентоспроможність країн. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2020. № 50. С. 23–30.
6. Шматковська Т.О., Дзямулич М.І. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній діяльності у системі нових тенденцій цифровізації економіки. *Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»: Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету*. 2021. Випуск 18 (71). С. 248–255.
7. Шматковська Т.О., Дзямулич М.І., Стащук О.В. Особливості моделювання бізнес-процесів в умовах формування цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26.
8. Melnyk, K., Shmatkovska, T. Fundamentals of the Theory and Methodology of Operational Control. *British Journal of Economics, Management & Trade*. 2016. Vol. 14(4). P. 1–12.

REFERENCES:

1. Halashova, O.G. (2013) Formuvannya navychok mizhkulturnoi dilovoi komunikatsii v sferi menedzhmentu [Formation of intercultural business communication skills in the field of management]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo Universytetu Ostrozka Akademia. Seria Filologia*, no. 33, pp. 262–267. (in Ukrainian)
2. Dziamulych M.I., & Shmatkovska T.O. (2020) Upravlinnia rozvytkom personal pidpriemstva v umovakh ekonomichnoi globalizatsii [Management of enterprise personnel development in conditions of economic globalization]. *Ekonomichnyi Forum*, no. 3, pp. 138–142. (in Ukrainian)
3. Dziamulych, M.I., & Chyzh, N.M. (2020) Osoblyvosti funktsionuvannya systemy nederzhavnykh strakhovykh pensiynykh fondiv v Ukraini [The main features of the functioning of the non-state insurance pension funds in Ukraine]. *Ekonomichnyi Forum*, no. 1, pp. 135–140. (in Ukrainian)
4. Chaliuk Yu.O. (2023) Suspilstvo 5.0 u yaponskii kontseptsii keidanren [Society 5.0 in the Japanese concept of keidanren]. *Mechanism of an Economic Regulation*, vol. 1(99), pp. 65–74. (in Ukrainian)
5. Chaliuk Yu.O. (2020) Tsyfrova konkurentospromozhnist kraiin [Digital competitiveness of countries]. *Infrastruktura rynku*, no. 50, pp. 23–30. (in Ukrainian)
6. Shmatkovska, T.O., & Dziamulych, M.I. (2021) Suchasni informatsiini ta komunikatsiini tekhnologii v profesiinii diialnosti u systemi novykh tendentsii tsyfrovizatsii ekonomiky [Modern information and communication technologies in professional activity in the system of new trends in digitalization of the economy]. *Ekonomichni nauky. Seria "Regionalna ekonomika"*, vol. 18(71), pp. 248–255. (in Ukrainian)
7. Shmatkovska, T.O., Dziamulych, M.I., & Stashchuk, O.V. (2021) Osoblyvosti modelivuvannya bisnes-protsesiv v umovakh formuvannya tsyfrovoi ekonomiky [Peculiarities of modeling business processes in the conditions of the formation of the digital economy]. *Ekonomka ta suspilstvo*, no. 26. (in Ukrainian)
8. Melnyk, K., & Shmatkovska, T. (2016) Fundamentals of the Theory and Methodology of Operational Control. *British Journal of Economics, Management & Trade*, vol. 14(4), pp. 1–12.